

ÕIGUSUUDISED TARK

Autor:
Hannes Kün
advokaadibüroo TARK
partner

Koostaja advokaadibüroo TARK. Projekti juhib vandeadvokaat Aare Tark.

Väljaandja
Äripäeva teabekeskus
Vana-Lõuna 39/1
19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: teabevara@aripaev.ee
www.teabevara.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo TARK
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
info: 611 0900
e-post: info@tark.legal
www.tark.legal

MISSUGUSTEL JUHTUDEL ON TEGEMIST ETTEVÖTTE ÜLEMINEKUGA?

Riigikohus täpsustas 12. juuni 2019. aasta otsuses nr 2-18-2908, missugused on võlaõigusseaduse (VÕS) § 180 jj järgi ettevõtte tehingulisele üleminekule viitavad asjaolud. Ettevõtte üleminekul rakendub võlausaldajate täiendav kaitse, sest ettevõtte üleandja vastutab võlausaldajate ees solidaarselt omandajaga enne ettevõtte üleminekut tekkinud kohustuste ees, mis on ülemineku ajaks muutunud sissenõutavaks või mis muutuvad sissenõutavaks viie aasta jooksul pärast üleminekut.

Viidatud lahendi asjaolude kohaselt esitas laevade operaator kaubaveoautode väljarentija vastu hagi, sest laevade operaatori hinnangul on veoautode väljarentijale üle läinud ettevõtte, mis oli laevade operaatori võlgnik. Võlgnik oli transpordiettevõtte, mille majandustegevuseks oli kaupade transport (veoste ekspedeerimine) ettevõttele kuuluvate veokitega. Võlgnik kasutas veoautode transportimiseks laevaveo teenust, kuid jättis kasutatud teenuse eest maksmata. Võlgnik müüs sõidukid veoautode väljarentijale. Veoautode ostmise järel kasutas väljarentija veokeid omatarbeks ning seejärel rentis kolmandale veoseid ekspedeerivale äriühingule, mille majandustegevust korraldasid veoautode väljarentijaga ja võlgnikuga seotud isikud. Laevade operaatori hinnangul viitasid äriühingu üleminekule veel asjaolud, et äriühingute kontaktandmed olid samad ja ärinimed olid sarnased.

Veoautode väljarentija vaidles vastu väidetega, et veoautode müügitulu ulatuses vähendati võlgniku laenu võlgniku osaniku ees ja veokite müügitehing ei olnud seega ettevõtte üleminek. Veoautode väljarentija peamiseks majandustegevuseks on sõidukite rent kolmandale äriühingule ning väljarentija ei ole pärast veoautode omandamist tegelenud veoste ekspedeerimisega vaatamata sellele, et ärireistri andmed vastupidist väidavad. Lisaks ei ole tõendatud, et veoautode väljarentija kasutab vaidlusaluseid sõidukeid oma majandustegevuses

samamoodi, nagu seda tegi võlgnik. Veoautode väljarentija ei ole omandanud võlgniku muud vara. Veoautode väljarentija klientide hulgas ei ole mitte ühtegi võlgniku endist või praegust klienti. Veoautode väljarentija juures ei tööta ühtegi võlgniku töötajat, sest väljarentijal puuduvad töötajad.

Alama astme kohtud leidsid, et isegi kui veoautode väljarentija tegevus võib näida ettevõtte ülemineku varjamisena, siis väljarentijale ei ole võlgniku vara üle läinud kogumis, mille hulka kuuluvad majandustegevuse jaoks vajalikud õigused ja kohustused.

Riigikohus ei nõustunud kohtute õigusliku hinnanguga ning leidis, et selles kohtuasjas on oluline see, et nii võlgniku kui ka veoautode väljarentija põhiline majandustegevus toimus veokite abil ja veokid on üle läinud võlgnikult väljarentijale. Pelgalt veokite kasutamine erinevat liiki tegevusteks ei võimalda järeldada, et ettevõtte pole võlgnikult rentijale üle läinud. Võlgniku majandustegevus põhines ja veoautode väljarentija majandustegevus valdavas osas põhineb äriühingutele kuuluvate veokite tulutooval viisil kasutamises. Riigikohtu hinnangul ei ole ettevõtte ülemineku kontekstis tähtis see, missugune on see tulutoov viis täpsemalt. Seega pole määrav, kas üle läinud asju kasutatakse samal viisil, kui tegemist on sarnase majandustegevusega.

Riigikohus märkis veel, et ettevõtte üleminekut kinnitavateks argumentideks on ettevõtte üleandja ja omandaja juhtorganite liikmete ning omanike samasus. Samuti ärinimes sama sõna kasutamine, kuivõrd see võimaldab ettevõtte üleandja varasematel klientidel vähemalt eeldada, et omandaja pakub üleandjaga sarnaseid teenuseid.

Lisaks leidis Riigikohus (erinevalt alama astme kohtutest), et veoautode väljarentijaga tihedalt seotud kolmandale äriühingule vara rentimine võib samuti viidata ettevõtte üleminekule, sest lähedalt seotud äriühinguga on kergem tehinguid teha. Riigikohtu hinnangul ei väära ettevõtte üleminekut ka väljarentija töötajate puudumine, sest tööjõu kasutamiseks on palju erinevaid võimalusi (nt renditöötajad). Samuti pole takistuseks veoautode väljarentija oluliselt väiksem käive võrreldes võlgnikuga, kuivõrd ettevõtte omandaja võib ettevõtet kaitada

vähendatud mahus, kuid olemuslikult võib tegemist olla siiski sama ettevõttega.

Lahendiga on võimalik lähemalt tutvuda Riigikohtu kodulehel aadressil <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=2-15-16682/73>.

KUIDAS TOIMUB ÜHENDKUNINGRIIGI ISIKUTEGA SEOTUD KÄIBE MAKSUSTAMINE PÄRAST BREXITIT?

Ühendkuningriigi parlamendi tööseisaku valguses terendab lahkumislepinguta Brexit, millega kaasnevad mõned tehnilised muudatused Ühendkuningriigi isikutega tehtavatest tehingutest tuleneva käibe maksustamisega.

Praegu teadaolevalt lahku Ühendkuningriik Euroopa Liidust 31. oktoobril 2019. Alates 1. novembrist 2019 on maksuõiguse mõttes tegemist nn kolmanda riigiga ning seetõttu toimub Ühendkuningriigi isikutega seotud käibe maksustamine praegusest korrast erinevalt. Sellest tulenevalt toome esile mõningad igapäevatehinguid enim mõjutavad muudatused.

Kauba võõrandamisel Eesti käibemaksukohustuslase poolt Ühendkuningriigi isikule koos selle toimetamisega Eestist Ühendkuningriiki on pärast Brexitit alati tegemist kauba ekspordiga, mis maksustatakse 0%-lise käibemaksuga. Samuti maksustatakse 0%-lise käibemaksuga eksport juhul, kui kaup müüakse ja toimetatakse Ühendkuningriigis asuvale füüsilisele isikule, sest enam ei ole tegemist kaugmüügiga.

Eestis kauba võõrandamisel ja üleandmisel Eesti käibemaksukohustuslase poolt Ühendkuningriigi füüsilisele isikule toimub kauba eksport (nn *tax-free* müük), kui on täidetud järgnevad eeldused: (I) isik viib kauba Euroopa Liidust (EL) välja temaga koos

liikivas pagasis; (II) isiku elukoht ei ole EL-is; (III) isikule müüdüd kauba hind ületab 38 eurot; (IV) isik viib kauba ostmisest kolme kuu jooksul kauba pakendit avamata EL-ist välja; (V) maksukohustuslasel on vastav kinnitus kauba ühendusest väljaviimise kohta.

Kauba võõrandamisel koos toimetamisega Ühendkuningriigist Eestisse on pärast Brexitit tegemist kauba impordiga, millele rakenduvad kauba impordi puudutavad käibemaksureeglid. Juhul kui Eesti käibemaksukohustuslane soetab pärast Brexitit Ühendkuningriigist käibemaksuga maksustatud kaupa või teenust, ei toimu käibemaksu tagastamine praeguse süsteemi järgi, vaid sõltub Ühendkuningriigi otsusest, mis ei ole veel teada.

Eesti käibemaksukohustuslase poolt teenuse osutamisel isikule, kui teenuse käive loetakse tekkinuks Ühendkuningriigis, sõltumata teenuse tegeliku osutamise riigist, on Eesti käibemaksukohustuslase jaoks tegemist 0%-lise käibemaksuga maksustatava teenusega. Praegu on ühendusesisese käibe instrumendi tõttu Eesti käibemaksukohustuslaste osutatud teenuste, mille käive tekib Ühendkuningriigis, kogusumma sama ja maksustatav 0%-lise käibemaksuga. Pärast Brexitit pole enam tegemist ühendusesisese käibega.

Kuivõrd maksumuudatus hakkab kehtima sisuliselt kuupäeva vahetumisega, siis võib tekkida olukordi, kus kaubad võõrandatakse ja lähetatakse Ühendkuningriigist praeguste reeglite järgi, kuid Euroopa Liidu territooriumile jõuavad kaubad juba uute reeglite kehtivuse ajal. Selliste kaupade puhul ei võeta Brexitit arvesse ning nende kaupade käibemaks arvestatakse praeguste reeglite kohaselt, sest see on kooskõlas käibemaksu neutraalsuse põhimõttega, mis tagab õiguskindluse ja väldib topeltmaksustamist.

Nii kaupade võõrandamise kui ka teenuste osutamise puhul on maksude õige deklareerimise kontrollimise vaatepunktist väga oluline silmas pidada, et käibemaksukohustuslane suudab esitada kõik vajalikud tõendid kaupade liikumise ja osutatud teenuste kohta.

Muudatustega on võimalik lähemalt tutvuda Eesti Maksu- ja Tolliameti kodulehel aadressil <https://www.emta.ee/et/ariklient/tulu-kulu-kaive-kasum/kuidas-muutub-maksustamine-kui-uhendkuningriik-astub-valja-euroopa>.

Nutiajastu
tööriist

www.teabevara.ee

